

วิเคราะห์ความสัมพันธ์-ท่านในปรัชญาของมาร์ติน บูเบอร์

นางสาว วันที ศรีสวัสดิ์

004584

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาปรัชญา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๖๓

AN ANALYSIS OF MARTIN BUBER'S I-THOU RELATIONSHIP

Miss Wandee Sriswasde

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts**

Department of Philosophy

Graduate School

Chulalongkorn University

1980

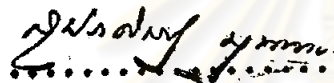
หัวข้อวิทยานิพนธ์ วิเคราะห์ความสัมพันธ์กัน-ท่านในปรัชญาของมาร์ติน บูเบอร์

โดย นางสาว วันที ศรีสวัสดิ์

ภาควิชา ปรัชญา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์กীরติ บุญเจือ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร ณ รั้งนีย์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์กীরติ บุญเจือ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิจิตร เลิศวิสิษฐ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ วิเคราะห์ความสัมพันธ์กัน-ท่านในปรัชญาของมาร์ติน บูเบอร์
ชื่อนิสิต นางสาว วันดี ศรีสวัสดิ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์เกียรติ บุญเจือ
ภาควิชา ปรัชญา
ปีการศึกษา ๒๕๒๒

บทคัดย่อ

ความสัมพันธ์กัน-ท่านคือความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าและเป็นภาวะการมีอยู่อย่างถูกต้องระหว่างมนุษย์ บูเบอร์พูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าก็เพราะต้องการปฏิรูปความหมายของ "พระเจ้า" และความหมายของ "การมีชีวิตพระเจ้า" ตามคติของศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์เสียใหม่ เพื่อให้ความหมายใหม่นี้ได้มีส่วนช่วยแก้ไขวิกฤตการณ์ชีวิตในปัจจุบัน กล่าวคือ ปัญญาชนผู้นับถือพระเจ้าจะได้ไม่ขบข้องใจในพระเจ้าจนละทิ้งพระองค์ไป หรือผู้เคร่งครัดต่อคำสอนของศาสนาจะได้ไม่หมกมุ่นอยู่กับพระเจ้าจนลืมชีวิตปัจจุบัน

จุดมุ่งหมายของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ก็คือ ต้องการวิจัยว่าความสัมพันธ์กัน-ท่านที่เป็นภาวะการมีอยู่อันถูกต้องของมนุษย์นี้ทำให้มนุษย์ขาดเสรีภาพหรือไม่ "ฉัน" "ท่าน" มีความหมายอย่างไร และเสรีภาพที่บูเบอร์พูดถึงนั้นเป็นอย่างไร

จากการวิจัยสรุปได้ว่า บูเบอร์แบ่งความหมายของพระเจ้าออกเป็นสองระดับคือ พระเจ้าระดับบุคคลหรือท่าน (You) กับพระเจ้าระดับสูงสุดหรือท่านนิรันดร์ (the eternal You) พระเจ้าระดับบุคคลของบูเบอร์มีความหมายว่ามีใจกว้างเห็นอกเห็นใจและเห็นอรรถรมชาติที่มีอำนาจบังคับบัญชาโลก แต่เป็นมนุษย์ผู้มีศักดิ์ศรีเยี่ยงพระเจ้าและมีความสามารถแฝงอยู่ในตัว โดยสามารถแสดงศักดิ์ศรีนี้ให้ปรากฏเป็นจริงในปัจจุบันได้ พระเจ้าระดับบุคคลจึงอยู่ในโลกนี้ มนุษย์มีชีวิตพระเจ้าระดับบุคคลได้ในโลกนี้ ส่วนพระเจ้าสูงสุดสำหรับบูเบอร์มีความหมายไม่ต่างจากพระเจ้าตามคตินิกายและศาสนาคริสต์มากนัก คืออยู่ในสวรรค์ แต่ทว่าลงมาอยู่กับมนุษย์ได้ในโลกนี้ ไม่จำเป็นที่มนุษย์จะต้องรอไปมีชีวิตพระเจ้าในโลกหน้า มนุษย์พบพระเจ้าได้ตั้งแต่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้แล้ว บูเบอร์ต้องการปฏิเสธว่าพระเจ้ามิได้มีอิทธิพลเห็นอกเห็นใจทุกด้าน หากทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมความสัมพันธ์ทั้งหลายในโลก และร่วมงานกับมนุษย์ สร้างความก้าวหน้าให้แก่โลก

มนุษย์สัมพันธ์กับพระเจ้าระดับบุคคลด้วยการกล่าวคำคุณัน-ท่านต่อกัน ทำให้มนุษย์ผู้มีสภาพปรกติเป็นสิ่งของ ไม่มีการกระทำ ยกระดับตัวเองขึ้นเป็นพระเจ้าระดับบุคคลหรือท่าน เพื่อที่จะไปมีความสัมพันธ์กับพระเจ้าสูงสุดหรือท่านนิรันคร์ได้ต่อไป ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าสูงสุดเริ่มจากการสวคมนต์แล้วเผชิญหน้ากับพระองค์ด้วยการมีภาวะสรรพระ เพียงเท่านั้นพระเจ้าสูงสุดจะมาอยู่ใกล้ชิดมนุษย์และร่วมงานกับมนุษย์ มนุษย์จึงพบพระเจ้าสูงสุดได้ตั้งแต่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้แล้ว

ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าระดับบุคคลทั้งทำให้มนุษย์เสื่อมเสีย เสรีภาพ และส่งเสริมเสรีภาพในเวลาเดียวกัน เพราะทั้งสองฝ่ายต่างมีอิทธิพลและมีการกระทำต่อกัน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าสูงสุดเป็นไป เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าระดับบุคคล ความสัมพันธ์ทั้งปวงเป็นไปพร้อมกัน นี่คือความหมายของการมีชีวิตพระเจ้าในโลกนี้

เสรีภาพของมนุษย์จึงอยู่ในขอบเขตความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าด้วยประการฉะนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title An Analysis of Martin Buber's I-Thou Relationship
 Name Miss Wandee Sriswasde
 Thesis Advisor Associate-Professor Kirati Bunchua
 Department Philosophy
 Academic Year 1979

ABSTRACT

The I-Thou relationship is the relationship between man and God. It is real existence among human beings. Buber refers to the relationship between man and God because he wants to redefine the word "God" and the expression "Being Godlike," in Judaism and Christianity, so that the new concepts will help solve problems of religious crises in the present time. That is they will save those who have faith in God from deserting God because they have become skeptical, and also those who, being so much engrossed in God, forget their present life.

The purpose of this thesis is to answer these questions: Does the I-Thou relationship which is real existence take freedom from man? What do the words "I" and "thou" mean? What is meant by Buber's concept of freedom?

From the findings it can be concluded that Buber gives a twofold meaning of the word "God": the Personal God or you and the Ultimate God or the eternal you. Buber's Personal God does not mean Superhuman Being or Supernatural Being, which can command the world but just a human being who is godlike and has potential power and is able to actualize his power. Thus, the Personal God exists in the world. Man can become Personal God. As for the Ultimate God, for Buber this is

not much different from God in Judaism and Christianity. The difference is only that He is not in heaven all the time but may be with man on earth, and that man need not wait to meet Him in the next world, but can meet Him in this real world. Buber intends to emphasize that God does not have influence over man in all aspects, but serves as the center of all the relationships in the world and participates in all human activities in order to bring progress to the world.

Man is related to the Personal God through his using the words "I, thou," which raises man from being normally a thing without action to being Personal God or you. Through this he can have a relationship with the Ultimate God or the eternal you. The relationship between man and the Ultimate God starts from man's dialogue with God through his prayers and his encounter with him through his whole being. Through this only, the Ultimate God is close to man and cooperates with man. Man therefore can meet God even when he is still in this world.

The relationship between man and the Personal God lessens man's freedom but at the same time promotes his freedom because both sides have influence on and counter-action toward each other. The relationship between man and the Ultimate God is the same as that between man and the Personal God. All the relationships are intertwined. This is what is meant by the existence of God in this world.

Thus, freedom according to Buber is limited to the relationship between man and man and between man and God.

มติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติผู้ใหญ่ทุนอุดหนุนงานวิจัย

เรื่องนี้

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลง ได้ด้วยความความคุมของรองศาสตราจารย์กิริติ บุญเจือ ผู้อุทิศแรงกายแรงใจและเวลาเพื่อความสำเร็จของผู้วิจัย ขอกราบระลึกถึงพระองค์อย่างสุดซึ้งไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. สุนทร ฅ รังษี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มารค ตามไท ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิจิตร เกกวิสิษฐ์ และอาจารย์มองพรณ ลวนานนท์ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ย่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ สำหรับบทความภาษาอังกฤษ ขอขอบพระคุณ คุณสุนทร ทิพรศ และคุณธรรมบุญ สว่างอารมณ์ ที่ได้กรุณาจัดหาอุปกรณ์การพิมพ์ให้อย่างครบครัน

ขอขอบคุณ คุณสุปราณี อัครชัยสุวิกรม ที่ได้พยายามหาข้อความเขียนของบูเบอร์ ให้แก่ผู้วิจัยด้วยความลำบากยากเย็น และขอขอบคุณ คุณอัจฉรา กาญจนมัย ผู้มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จเร็วขึ้น

ท้ายสุด ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านในภาควิชาปรัชญาที่ได้ช่วยกันประสิทธิ์ประสาทวิชาการปรัชญาและให้ประสบการณ์ทางความคิดแก่ผู้วิจัย อันทำให้ผู้วิจัยเกิดปัญญาสว่างไสวจนสามารถค้นพบหลักการ ในการดำเนินชีวิตท่ามกลางความสับสนของสังคมปัจจุบันได้อย่างมั่นใจ

เหนือสิ่งอื่นใด ขอระลึกถึงพระองค์ผู้ให้กำเนิดโดย เฉพาะแม่ผู้ปลูกฝังความคิด ให้แก่ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จจากการใช้ความคิดนั้น

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความที่อยู่บาง ขอมอบให้แต่ผู้มีพระคุณทุกท่าน พี่ๆ น้องๆ และเพื่อนๆ ส่วนความบกพร่องทั้งปวง ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

บทคัดย่อภาษาไทย ๖

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ๗

กิตติกรรมประกาศ ๗

บทที่

๑. บทนำ ๑

๒. ความหมายของ"พระเจ้า" ๔

๓. ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับพระเจ้า ๑๘

๔. ความสัมพันธ์นั้น-ท่านกับเสรีภาพ ๔๘

๕. บทสรุปและข้อเสนอแนะ ๖๖

บรรณานุกรม ๗๕

ประวัติการศึกษา ๗๕

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย